

בס"ד, עש"ק לסדר "לא חמור אחד" קרה, תשפ"ו

"הכנסת סוס לקדושת ישראל"

הרוחות נרגעו, והוא השיב בנחת: "וכי לא למדתם את תחילת מסכת בכורות (דף ב.) שהלוקח עובר של חמור "מייתי לה לקדושה" - ופירש רש"י: "שתהא שובתת בשבת... מצוה קעביד". ואף במסכת עירובין לגבי קניית עבדים ושפחות ובהמה פירש רש"י: "שמכניסון לקדושה"¹.

והמעלה היא: "דמצות שבת... אות היא ביני לבני ישראל... ובדבר שהוא אות ס"ד טובא דכל כמה שנתרבה ויש ריבוי באות טפי עדיף. וא"כ כשיש לו בהמות הרבה, כל שיותר בהמותיו שובתות, הרי האות גדלה ויותר מפורסם הדבר² (הערות, בכורות שם)".

והנה הפתרון: "כל השבוע ארכב על הסוס, ובשבת 'אשביט' אותו ממלאכה - מה שלא היה אצל בעליו הגוי - וזכיתי להביאו לקדושה על פי שיטת רש"י³ - ולולי הרצון של 'להכניס לקדושה' כלל לא הייתי קונה סוס, או שהייתי מקדים לקנות דוקא מיהודי"⁴!

בשעת לילה מאוחרת התעורר אחד מבני הכפר לקול רעש מוזר. הוא ראה קבוצת גבנים שמתפצלת לשנים, אחת מנסה לגנוב את רכבו של הגבאי והשניה את סוסו, הוא ידע שיוכל להציל רק אחד מהם. מחשבה עברה בראשו, הרכב יקר יותר, אבל מאידך הסוס שיגנב יצא "מקדושת ישראל" שכה יקרה לליבו של הגנב - ומה עדיף?⁵

לבסוף עלה בליבו פתרון פשוט, הבריה אותם מהרכב ורדף בו אחר גנבי הסוס...

פליאה גדולה. פלוני גבאי בית הכנסת, איש מכובד, 'נצפה' כאשר הוא נכנס לעיר שיש בה יריד של עובדי ע"ז (דבר בעייתי מפאת עצמו - יו"ד קמ"ט א') ויתרה מזו הוא נכנס לתוך היריד עצמו - וכיצד - והרי חלק מהתשלום המיסים ניתן לאלילים (עיין יו"ד קמ"ט לאיסור).

המעקב נמשך. אותו 'פלוני' נכנס במשא ומתן עם מוכר בהמות. ניכר היה שיש שם חילופי דברים שהגיעו לידי צעקות ולבסוף סוכם שהמיסים לא יועברו לקניית תקרובת עבודה זרה אלא 'לכהני האלילי' לאכילה ושתייה וזוה נחה דעתו של הקונה (יו"ד קמ"ט ג').

בדיווח האחרון נמסר שהוא נראה יוצא מהיריד כשהוא רוכב על הסוס שקנה, ובהגיעו לבית הכנסת בעיירה בה הוא גבאי בית הכנסת, הוא קשר את סוסו בכניסה. וכמובן שרבים התקבצו סביב מוקד הענין החדש.

"לשם מה סוס? יש לך ליד הבית רכב עם מאות כוח סוס"? איך יתכן להגיע לעיר שיש בה יריד של עבודה זרה, שאסור להכנס לתוכה אפילו כדי לקצר את הדרך (עיין בפרטי הדין ביו"ד קמ"ט א')? אתה חושב שהסוס יקדם אותך להיבחר שוב לגבאי בבחירות הקרובות - ההיפך!"

בהיותו בעל ניסיון הוא המתין שה"קולות יחדלון" ואז ענה בשלוה: "מכניס אני בזאת סוס זה לקדושת ישראל!"

צחוק כללי. וכי מה קדושה יש בסוס? מדובר בבעל חיים שאסור באכילה, חלב סוסים אסור בשתייה והוא אוהב מלחמה ורוחו גסה (פסחים ק"ג: ושם עוד) - מה לו ולקדושה

¹ שמדובר במצוה אבל אין כאן ביטול מצוה, ועיין תוס' בכורות ב., שו"ת משנת יוסף פתיחה לחלק ב'.
² עיין טל תורה להגר"מ אריק זצ"ל בבכורות ב. שכיון שמכניס לקדושה אין כאן עבירה שלא קנה מישראל, אמנם עיין חשוקי חמד כאן שעדיף גם במקרה זה לקנות מישראל.
³ עיין חשוקי חמד קידושין כה: שהעלה מעשה זה, ובמסקנתו שם.
⁴ עיין חשוקי חמד קידושין כה: שהעלה מעשה זה, ובמסקנתו שם.
⁵ עיין חשוקי חמד קידושין כה: שהעלה מעשה זה, ובמסקנתו שם.

¹ אמנם בגמ' ע"ז דף יג: דעה חולקת: "אמר רב אשי: אטו בהמה מאי מכניס תחת כנפי השכינה איכא? אלא משום מעוטייהו..." ועי"ש.
² עי"ש האם זו גם המסקנה, ובחשוקי חמד שם נקט שכן.
³ עי"ש בסוגיות בחולקים על פירוש רש"י. ובאזני נזר תנ"ח כתב שמכירת בהמה לנכרי אין בה משום ביטול מצות שביתת בהמתו, ויל"ע האם גם רש"י יודה

[בחר בתאריך]